

PLAN DZIAŁANIA KT 22 ds. Odzieżownictwa

STRESZCZENIE

KT 22 (działający przy Sektorze Produktów Powszechnego Użytku w Łodzi) zajmuje się zagadnieniami związanymi z szeroko rozumianym pojęciem odzieżownictwa. Działalność komitetu w dużej mierze opiera się o współpracę z ISO/TC 133 *Clothing*, ISO/TC 38 *Textiles* oraz CEN/TC 248 *Textiles and textile products* i dotyczy następujących aspektów podlegających normalizacji:

- 1) metody badań;
- 2) terminy i definicje;
- 3) specyfikacje i klasyfikacje;
- 4) nowe technologie, np. nanotechnologie i ich wykorzystanie w przemyśle odzieżowym.
- 5) nowe wyroby o specjalnych właściwościach np. tekstylia inteligentne.

Proces normalizacji zyskuje na znaczeniu wraz z coraz powszechniej dominującą globalizacją, której jednym z przejawów jest swobodny przepływ towarów i usług. Oznacza to, że wyrób sprzedawany w jednym kraju może zostać wykonany w kraju o całkiem innych podstawach gospodarczych lub kulturowych. Stawia to zarówno przed producentami jak i sprzedawcami dodatkowe wymagania, zwłaszcza zachowania funkcjonalności, użyteczności, kompatybilności i bezpieczeństwa użytkowania tych wyrobów. W tym zadaniu wspomaga producentów normalizacja, a w dziedzinie odzieżownictwa jednostką, która gromadzi i zarządza wiedzą i informacją normalizacyjną jest Komitet Techniczny nr 22. Celem komitetu jest pomoc w tworzeniu optymalnych warunków działalności dla wszystkich sektorów przemysłu odzieżowego.

Działalność KT 22 powinna wpłynąć na zwiększenie satysfakcji konsumentów oraz ograniczenie kosztów ponoszonych przez producentów i użytkowników wyrobów odzieżowych poprzez systematyczne podnoszenie jakości tych wyrobów i wprowadzanie rozwiązań ułatwiających typizację, w tym ujednocnianie systemów oznaczania wielkości odzieży.

Szczególne znaczenie w działalności KT 22 odgrywa kwestia bezpieczeństwa użytkowania odzieży. Dzięki współpracy z CEN /TC 162 w zakresie środków ochrony osobistej w różnych gałęziach sportu i rekreacji Członkowie KT 22 mogą mieć wpływ na podniesienie poziomu bezpieczeństwa w sytuacjach mogących powodować zagrożenie zdrowia lub życia np. podczas jazdy na motocyklu, w trakcie uprawiania sportów lub podczas wykonywania czynności na wodzie bądź w jej pobliżu w przewidywaniu przypadkowego zanurzenia w wodzie itp.

Priorytetem dla KT 22 staje się bezpieczeństwo dzieci. W trakcie nowelizacji jest norma PN-EN 14682:2009 *Bezpieczeństwo odzieży dziecięcej -- Sznury i sznurki ściągające w odzieży dziecięcej – Specyfikacja*, zharmonizowana z dyrektywą 2001/95/EC *General product safety*, ale powstają też nowe normy z tego zakresu dotyczące tekstylnych artykułów dla dzieci (prEN 16779, prEN 16780, prEN 16781).

Oprócz tego KT 22 współpracuje z CEN/TC 205 w zakresie wszelkiego rodzaju odzieży szpitalnej oraz szpitalnego wyposażenia tekstylnego. Są to normy związane z bezpieczeństwem na sali operacyjnej i poza nią, szczególnie istotne dla pacjentów i personelu medycznego.

Z postawionych celów wynikają priorytety pracy KT. Obejmują one utrzymywanie stałego kontaktu z jednostkami normalizacji europejskiej i międzynarodowej, czynny udział w opiniowaniu dokumentów normalizacyjnych, wdrażanie istniejących norm europejskich i międzynarodowych do zbioru Polskich Norm (w krótkim czasie po ich publikacji), śledzenie na bieżąco wszelkich zmian i jak najszybsze uwzględnienie nowych technologii w proponowanych opracowaniach z zakresu odzieżownictwa.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Od 1995 roku globalny handel tekstyliami i odzieżą jest regulowany przez porozumienia WTO w sprawie tekstyliów i odzieży. Stopniowa globalizacja i liberalizacja rynku ma doprowadzić do wyeliminowania barier w handlu. Będzie to oznaczać, że znaczący producenci tacy jak Chiny i Indie będą w stanie swobodnie eksportować odzież do Europy i Polski bez ilościowych ograniczeń. Przemysł UE będzie narażony na rosnącą konkurencję z wielu krajów o niskich kosztach pracy, zwłaszcza z Azji, w której sektor odzieżowy jest jednym z najważniejszych źródeł dochodów i zatrudnienia. Wiele krajów rozwijających się okazało się konkurencyjnymi dla krajów UE, łącząc niskie płace z wysoką jakością, uzyskaną z użyciem nowoczesnego sprzętu oraz wykorzystaniem wiedzy importowanej z krajów bardziej uprzemysłowionych. Różnica w kosztach pracy między Europą i Azją wciąż jest przyczyną znacznego importu wyrobów odzieżowych na rynek UE.

W chwili obecnej przemysł odzieżowy jest dość dobrze chroniony. Główni importerzy, tacy jak Europa zastosowali szereg ograniczeń ilościowych lub kontyngentów na towary importowane. Aby utrzymać swoją pozycję w globalnym rynku, kraje Europy, w tym Polska, muszą zwiększyć ilość produktów regionalnych i ich konkurencyjność poprzez innowacje, jakość i kreatywność.

W dziedzinie odzieżownictwa wprowadzono też pewne prawne wytyczne w obszarach, gdzie bezpieczeństwo konsumenta może być zagrożone:

- Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Jej celem jest zapewnienie bezpieczeństwa produktów przeznaczonych dla konsumentów na rynku wspólnotowym. Dyrektywa odnosi się do produktów, dla których inne przepisy nie określają wymogów w tym zakresie lub czynią to w sposób niewystarczający.

- Dyrektywa Rady 89/686/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do wyposażenia ochrony osobistej.

- REACH (*Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals*) - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1907/2006 dotyczące bezpiecznego stosowania chemikaliów, poprzez ich rejestrację i ocenę, oraz w niektórych przypadkach udzielanie zezwoleń i ograniczenia handlu i stosowania niektórych chemikaliów.

- Dyrektywa Rady 93/42/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. dotycząca wyrobów Medycznych

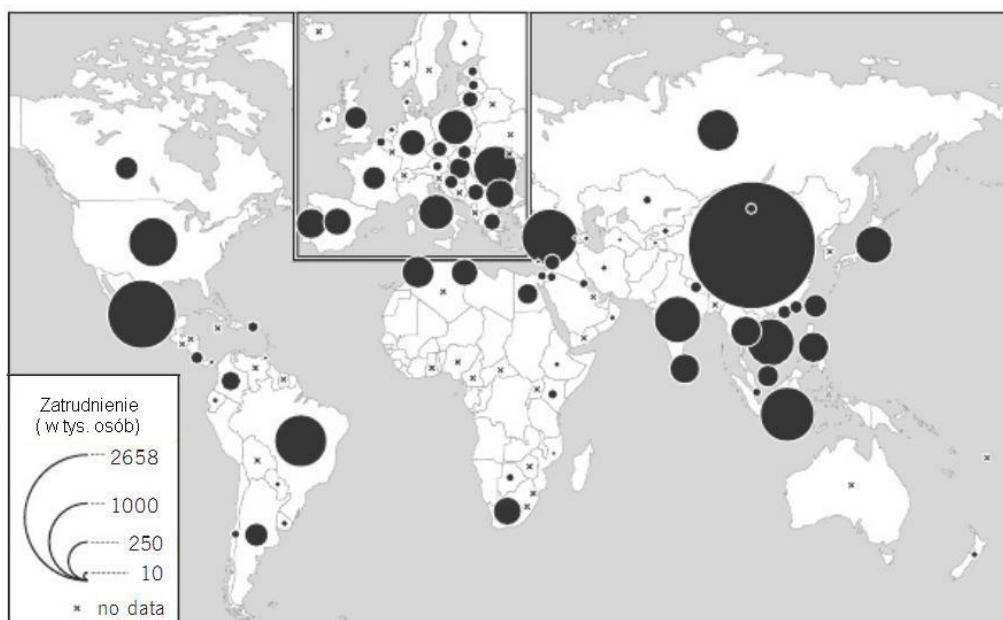
Oprócz tego poszczególne kraje UE wprowadzają dodatkowo swoje przepisy krajowe mające na celu ochronę rynku krajowego przed wyrobami, które nie spełniają wymagań bezpieczeństwa. Regulacje te są istotne nie tylko dla zapewnienia bezpieczeństwa konsumentów, ale służą także podniesieniu jakości oraz pewności działania łańcucha dostaw.

W organizacjach normalizacyjnych międzynarodowych (ISO) i europejskich (CEN) w niektórych przypadkach, w ramach porozumienia wiedeńskiego opracowywane są stosowne normy i dokumenty wspomagające przepisy. Przykładowo, opracowuje się międzynarodowy przewodnik dla uzgodnienia rozmiarów odzieży, który jest niezbędnym narzędziem, jeśli ma istnieć jednoznaczność w komunikacji i handlu między dostawcami a konsumentami.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

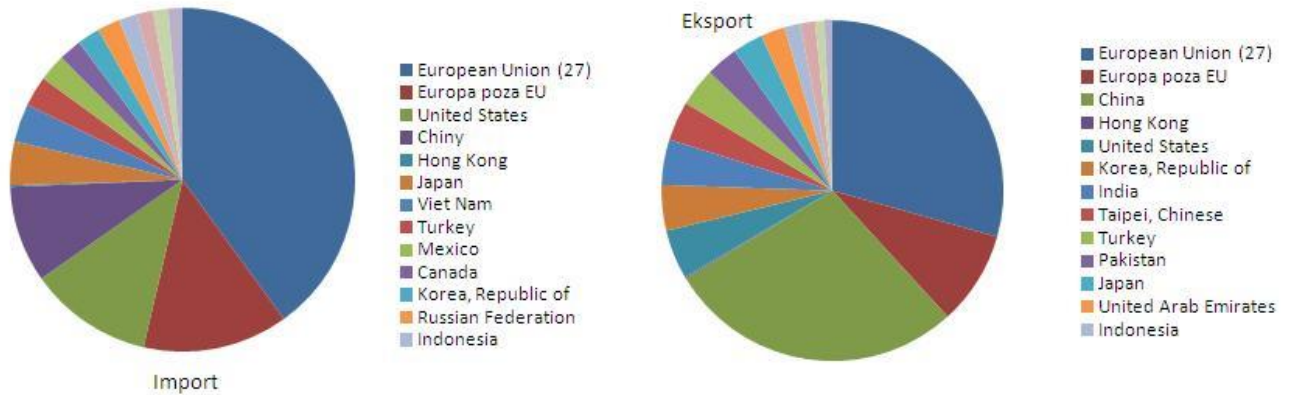
Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Na podstawie danych szacunkowych UNIDO (International Yearbook of Industrial Statistics) można stwierdzić, że od wielu lat schemat zatrudnienia w przemyśle odzieżowo-tekstylnym na świecie nie ulega większym zmianom, co obrazuje poniższy wykres:

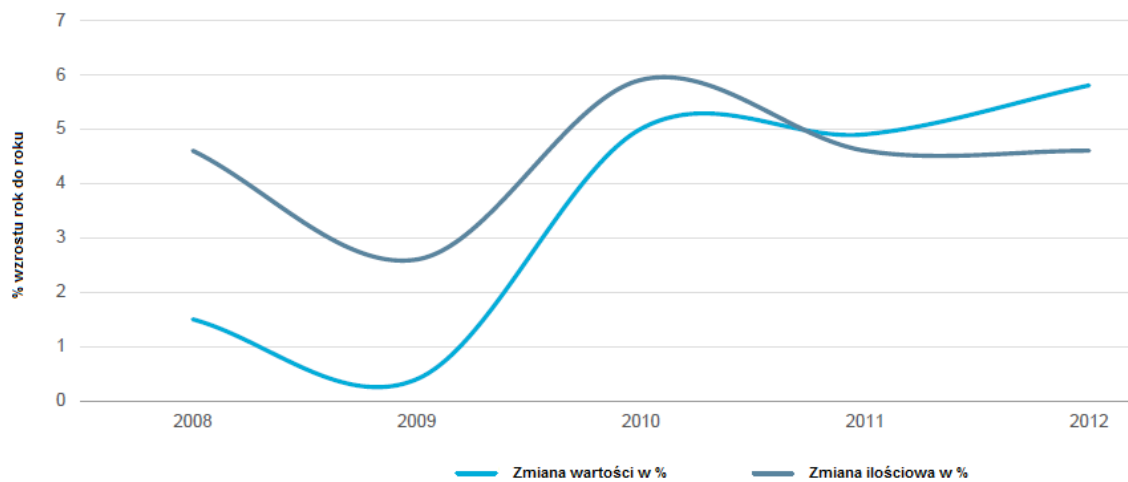
Rysunek 1 Zatrudnienie w odzieżownictwie w skali światowej

Liderem w eksporcie i imporcie artykułów włókienniczych i odzieżowych pozostaje Europa, jako całość, ale dominującą rolę zwłaszcza w eksporcie odgrywają kraje azjatyckie!:

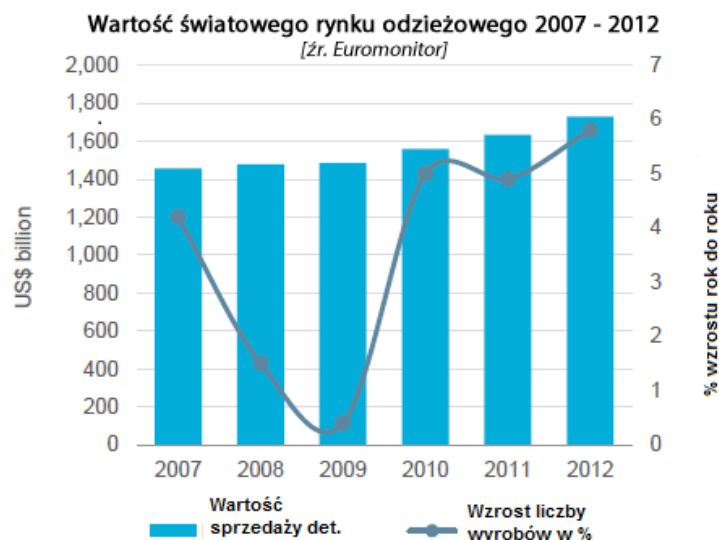

Sprzedaż wyrobów odzieżowych na świecie w ostatnich latach przedstawiała się następująco:

Wartościowe i ilościowe procentowe zmiany sprzedaży na rynku odzieżowym 2008 - 2012 [źr. Euromonitor]

¹ Dane pochodzą z WTO International Trade Statistics 2010.

Niewielka tendencja wzrostowa pomimo kryzysu gospodarczego pozwala na optymistyczne spojrzenie na przyszłość tej gałęzi gospodarki światowej.

Na tym tle można przytoczyć ogólne dane z 2012 r. dotyczące Polski²:

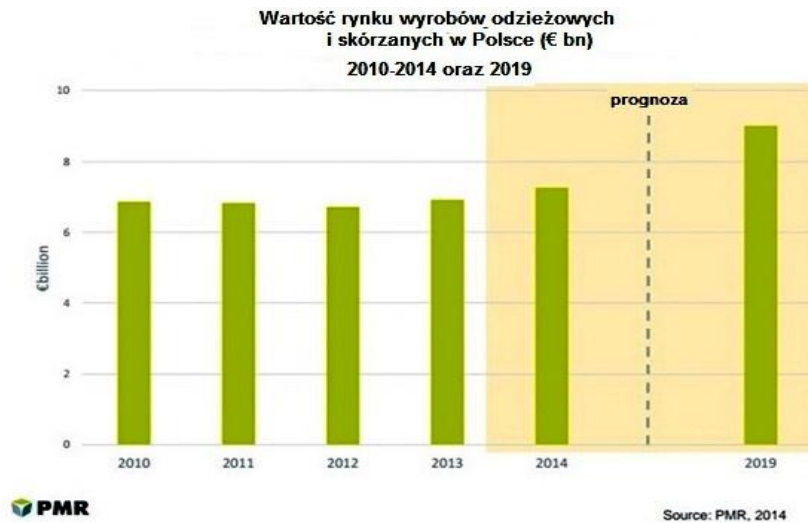
	Odzieżownictwo	Przemysł ogółem
Produkcja przemysłowa w mln zł	9253,8	157869,1
Produkcja sprzedana w mln zł	8226,3	985320,6
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1986,01	3879,76
Wartość brutto środków trwałych w mln zł	3128,4	934304,5

W przemyśle odzieżowym (dział 14 PKD - Polska Klasyfikacja Działalności) działa łącznie ok. 13246 firm (w tym 7 w sektorze publicznym), firm z odzieżą używaną jest ok. 300. Koncentracja przedsiębiorstw sektora odzieżowego (pod względem liczebności i wielkości zatrudnienia) znajduje się w województwach: łódzkim, mazowieckim, dolnośląskim, śląskim i wielkopolskim. Udział zatrudnionych w branży nazywanej niegdyś przemysłem lekkim na tle całego przetwórstwa przemysłowego wynosi ok. 3,6 %. Należy przy tym podkreślić, że dane o wielkości przeciętnego zatrudnienia prezentowane przez GUS dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób, a w branży odzieżowej ok. 80 % to firmy małe, kilkuosobowe. Obniżenie liczby zatrudnionych w branży odzieżowej w ostatnich latach oraz zmiana ilości firm zajmujących się bezpośrednio produkcją odzieży nie są czynnikami, które miałyby negatywny wpływ na dynamikę wzrostu produkcji w tej branży.

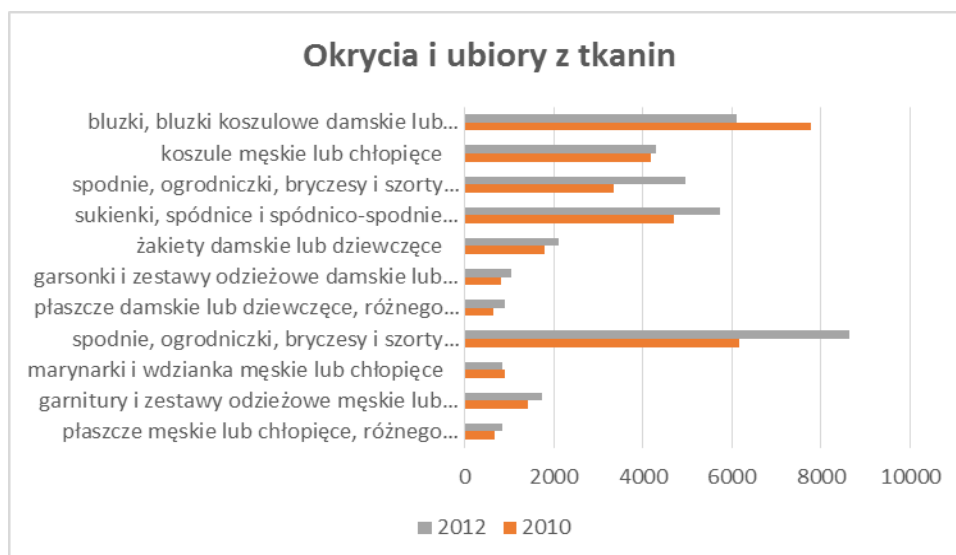
Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zaobserwować wzrost potencjału produkcyjnego w branży odzieżowej na bazie zauważalnych zmian koniunktury w produkcji odzieży. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej firmy sektora odzieżowego na coraz większą skalę zaczęły oferować swoje wyroby na bardzo konkurencyjnych oraz wymagających rynkach krajów Europy Zachodniej. Zmiana rynków zbytu wymusiła poprawę jakości, co udało się osiągnąć poprzez unowocześnienie parku maszynowego,

² Wykorzystano dane z Rocznika Statystycznego Przemysłu 2013.

poprawę organizacji produkcji oraz wprowadzenie w wielu przedsiębiorstwach systemów zarządzania jakością.

W podziale na odpowiednie artykuły odzieżowe **produkcja odzieży** w Polsce w ostatnich latach wyglądała następująco:

Nakłady inwestycyjne w przemyśle odzieżowym w 2012 wyniosły 185,8 w mln zł w tym nakłady na działalność innowacyjną 20,2 w mln zł. Nowe lub istotnie ulepszone produkty lub procesy w latach 2010—2012 wprowadziło 13,7 % przedsiębiorstw tej branży.

Zgodnie z danymi Rocznika Statystycznego Handlu Zagranicznego w 2012 r. import i eksport artykułów odzieżowych można podsumować na tle włókiennictwa oraz wskaźników globalnych dla polskiego przemysłu:

IMPORT

Artykuły odzieżowe i dodatki	12906,0	w mln zł
Materiały i artykuły włókiennicze	26360,4	
O G Ó Ł E M przemysł	648127,6	

EKSPORT

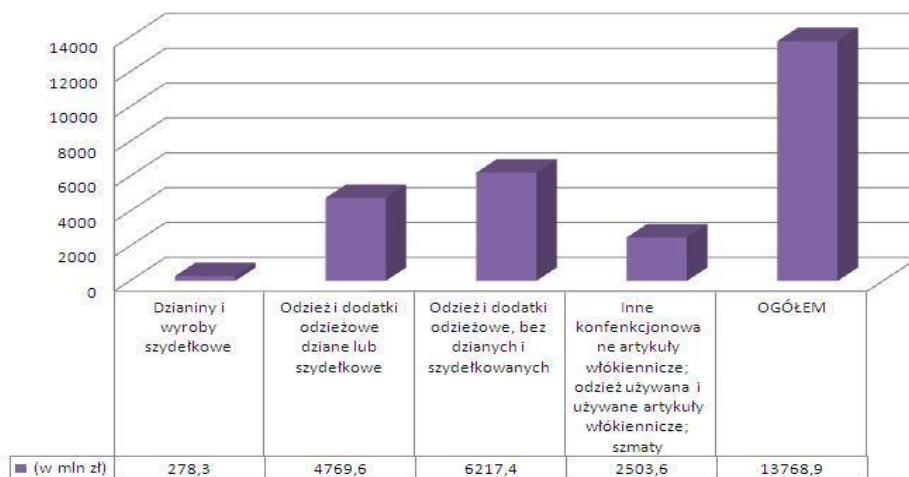
Artykuły odzieżowe i dodatki	11725,5	w mln zł
Materiały i artykuły włókiennicze	18430,1	
O G Ó Ł E M przemysł	603418,6	

Pewien wpływ na strukturę importu i eksportu ma odzież używana. W 2012 roku jej import wynosił **355667,0** (w tys. zł), a eksport **416920,6** (w tys. zł)⁵.

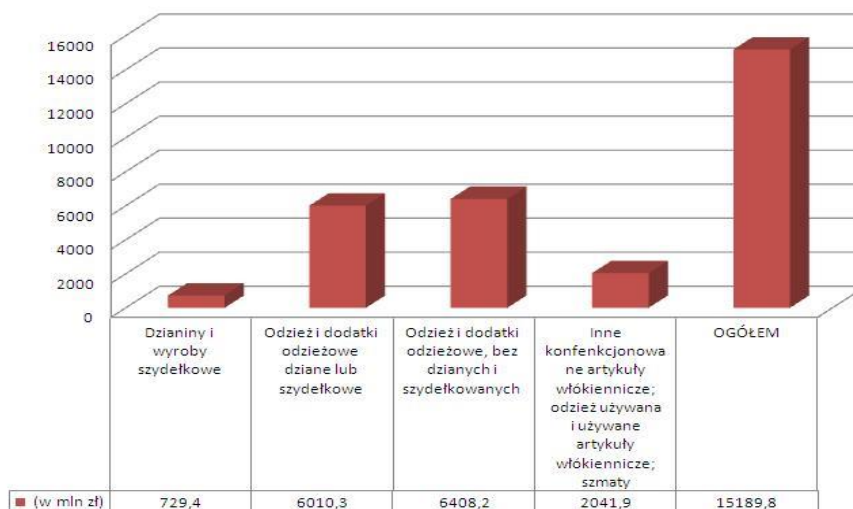
⁵ W opisie wykorzystano dane z Rocznika Statystycznego Handlu Zagranicznego 2013.

Strukturę importu i eksportu w branży odzieżowej obrazują wykresy⁵:

EKSPORT Artykułów Odzieżowych

IMPORT Artykułów Odzieżowych

Jak widać z załączonych statystyk przemysł odzieżowy, choć może niezbyt doceniany odgrywa znaczącą rolę w gospodarce. W ostatnich latach nastąpił nieznaczny spadek produkcji odzieży w Polsce, spowodowany ogólnym kryzysem gospodarczym, ale można mieć nadzieję, że nie będzie to długotrwała tendencja.

Na tym tle działalność KT 22 przedstawia się następująco:

W zakresie KT 22 jest aktualnie ok. 120 norm, w tym ok 95 norm europejskich. Są to zarówno normy podstawowe dla tej gałęzi przemysłu - takie jak z zakresu wymiarowania odzieży, jak i dotyczące metod badań, a także normy wyrobów (szczególnie ważne w przypadku wszelkiego rodzaju ochraniaczy dla sportowców oraz odzieży szpitalnej). Tylko w ubiegłym roku sprzedano 236 normy z zakresu komitetu, przy czym największym zainteresowaniem cieszyły się normy: **PN-EN 13795:2011 Obłożenia chirurgiczne, fartuchy**

*chirurgiczne i odzież dla bloków operacyjnych, stosowane jako wyroby medyczne dla pacjentów, personelu medycznego i wyposażenia -- Wymagania ogólne dotyczące wytwórców, przetwórców i wyrobów, metod badań, wymagań użytkowych i poziomów wymagań, **PN-P-84525:1998** Odzież robocza -- Ubrania robocze i **PN-EN 13402-3:2006** Oznaczenie wielkości odzieży -- Część 3: Wymiary i interwały.*

Na dzień dzisiejszy ok. 30 norm z zakresu KT 22 figuruje w Monitorze Polskim jako zharmonizowane z odpowiednimi dyrektywami europejskimi. Normy te cieszą się dużą popularnością wśród klientów, którzy zdają sobie sprawę, że stosowanie norm zharmonizowanych jest to najłatwiejszy, najpewniejszy i najtańszy sposób wykazania zgodności wyrobu z wymaganiami dyrektyw.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Działalność KT 22 sprzyja poprawie jakości, dostosowaniu produktów odzieżowych do wymagań rynkowych. Ma znaczący wpływ na stosowanie nowych sprawdzonych technologii, pozwalających w perspektywie na zmniejszenie kosztów produkcji i uniknięcie wprowadzania na rynek wadliwych wyrobów. Powoduje usunięcie barier technicznych, co z kolei wzmacnia proces kooperacji z zagranicą, szczególnie przez małe firmy, w wyniku ograniczenia barier w handlu.

Tematyka działalności KT 22 nie jest bezpośrednio związana z ochroną środowiska, ale stosowanie nowych rozwiązań, zgodnych z Polskimi Normami przyczyni się do lepszego wykorzystania środków i surowców, a co za tym idzie korzystnych efektów dla środowiska. Jest warunkiem decydującym o poprawie bezpieczeństwa wyrobów odzieżowych przyczynia się do ochrony zdrowia i życia użytkowników oraz (przez dostosowanie produktów do wysokich wymagań) wpływa na podniesienie jakości wyrobów.

Normy zharmonizowane stanowią wsparcie przepisów prawnych w kontekście zapewnienia właściwej interpretacji postanowień, a ich stosowanie jest jednym ze sposobów osiągnięcia zgodności z wymaganiami zawartymi w przepisach.

Dla firm uczestnictwo w pracach KT to po prostu warunek przetrwania w warunkach coraz silniejszej konkurencji.

3 CZŁONKOSTWO W KT 22

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

W celu usprawnienia prac nad nowymi projektami prPN-EN oraz stworzenia możliwości szybkiej analizy aktualnych Polskich Norm Komitet Techniczny 22 uchwalił stałe Grupy projektowe z podziałem na tematykę z zakresu KT:

1) Zagadnienia ogólne dot. wyrobów odzieżowych (zapięcia samoszczepne, pranie przemysłowe, oznaczanie, metody badań...) – współpraca z CEN/TC 248

- 2) Odzież dla dzieci (współpraca z CEN/TC 248)
- 3) Odzież dla sportowców i odzież ochronna (współpraca z CEN/TC 162)
- 4) Odzież i wyroby medyczne (współpraca z CEN/TC 205)
- 5) Wyroby z puchu i pierza (współpraca z CEN/TC 222)- obecnie zawieszono prace tego komitetu.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

Działalność KT 22 ma przyczynić się znacznie do ułatwienia wymiany handlowej w sektorze odzieżowym. Widać to na przykładzie normy EN dotyczącej wymiarowania i znakowania odzieży, gdzie poprzez włączenie się Członków KT do opracowania tej normy i wzajemną współpracę w ramach KT powstała szansa na stworzenie systemu oznaczania odzieży łatwego do sprawdzenia i zweryfikowania. To z kolei będzie przynosić korzyści zarówno producentom jak i konsumentom – spowoduje zmniejszenie liczby zwrotów i reklamacji, tym samym dokonywanie zakupów odzieży stanie się łatwiejsze.

Innym ważnym celem działalności KT 22 jest poprawa jakości odzieży. Dotyczy to zwłaszcza środków ochrony indywidualnej dla sportowców, gdzie stosowanie norm przyczyni się do wprowadzenia na rynek wyrobów odzieżowych zgodnych z wymaganiami dyrektyw europejskich, spełniających odpowiednie funkcje ochronne i jednocześnie o wysokiej jakości. W tym zakresie KT 22 współpracuje z CEN/TC 162 *Protective clothing including hand and arm protection and lifejackets*.

Niemniej ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom. Ogromny nacisk w ostatnich latach położono na dopracowanie wymagań dotyczących sznurków w odzieży dziecięcej. Norma EN 14682 wciąż podlega udoskonalaniu, a oprócz tego powstają następne normy z zakresu artykułów tekstylnych dla dzieci.

KT 22 realizuje swoje cele zgodnie z programem i harmonogramami wykonania prac. Do podstawowych celów należą:

- realizacja zatwierdzonych programów prac normalizacyjnych ustalonych pod kątem potrzeb sektora odzieżowego i pojawiających się nowych norm europejskich i międzynarodowych;
- zaplanowanie kosztów prac KT i poszukiwanie źródeł finansowania tych prac,
- aktywne uczestniczenie w europejskiej i międzynarodowej współpracy normalizacyjnej, w tym:
  - uzgadnianie stanowiska krajowego do projektów EN w ramach ankiety,
  - uzgadnianie stanowiska krajowego do prEN w ramach formalnego głosowania i ustalanie dat wycofania sprzecznych norm krajowych,
  - włączenie się do prac w europejskich i międzynarodowych organach normalizacyjnych już na etapie projektów roboczych.

- szybka implementacja do Polskich Norm wszystkich nowo publikowanych Norm Europejskich, znajdujących się w zakresie KT 22;
- przygotowane w polskiej wersji językowej norm europejskich szczególnie ważnych dla sektora odzieżowego;
- dbanie o aktualność zbioru PN przypisanego do KT poprzez wycofywanie nieaktualnych PN i wnioskowanie o zatwierdzanie PN,
- współpraca z innymi KT w ramach opiniowania i uzgadniania projektów PN oraz innych dokumentów normalizacyjnych,
- wspomaganie przemysłu i innych zainteresowanych w interpretacji postanowień PN i innych dokumentów normalizacyjnych z zakresu KT.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

Strategia działania PKN/KT 22, jest ściśle związana z aspektami środowiskowymi, o których mowa w punkcie 4.3 i jest ograniczona czynnikami wpływającymi na pracę komitetu (patrz 5). Konieczne jest włączenie się w prace europejskich i międzynarodowych instytucji normalizacyjnych już od momentu pojawienia się nowych propozycji tematu i aktywne uczestniczenie w tych pracach na wszystkich etapach.

Nie bez znaczenia jest fakt, że z uwagi na dość ograniczone środki finansowe każdorazowo od Członków komitetu będzie wymagało się dokładnej analizy nowych norm pod względem ich bezpośredniej przydatności w przemyśle.

Normy uznane za bezpośrednio przydatne dla producentów i użytkowników wyrobów odzieżowych powinny być wprowadzane do zbioru PN w wersji polskiej, co z kolei powoduje konieczność podejmowania starań o uzyskanie środków finansowych.

Niezaprzeczalnie bardzo istotne znaczenie mają normy związane z bezpieczeństwem, zwłaszcza dotyczące środowiska sportu, gdzie niebezpieczeństwo odniesienia urazu jest bardzo duże oraz bezpieczeństwa dzieci – ich ochrona powinna być priorytetem. Stąd też szczególny nacisk należy położyć na bardzo dobre opracowanie tych norm oraz ich perfekcyjne tłumaczenie na język polski.

Wiele Polskich Norm własnych zawiera wiedzę bardzo pomocną w działalności branży odzieżowej. Często głównie z uwagi na starą formę graficzną i nieaktualne powołania normatywne zostały one wycofane i przeniesione do archiwum, podczas gdy ich nowelizacja przyniosłaby duże korzyści. Niestety wymaga to odpowiednich nakładów finansowych, których należy szukać wśród potencjalnych zainteresowanych.

4.3. Aspekty środowiskowe

Jednocześnie ze wzrostem świadomości ekologicznej społeczeństwa wzrastają wymagania w stosunku do przedsiębiorców w zakresie stosowania technologii bezpiecznych dla środowiska. Klienci coraz częściej interesują się wyrobami spełniającymi wysokie wymagania środowiskowe, równocześnie wciąż zaostrzane są wymagania prawne w tym zakresie. Sytuacja ta zmusza przedsiębiorców do systemowego poszukiwania sposobów osiągania coraz wyższego poziomu jakości.

Konkurencyjność polskiego przemysłu odzieżowego zależeć będzie od zaangażowania w poszukiwaniu nowych produktów, wdrażania innowacyjnych technologii uwzględniających zasady polityki ekologicznej na świecie, wdrażania technologii komunikacyjnych i informacyjnych, podnoszenia poziomu kształcenia pracowników pod kątem wprowadzanych zmian technologicznych i modernizacji procesów produkcyjnych.

Zalecenia Unii Europejskiej mają znaczący wpływ na przedsiębiorstwa poprzez zobligowanie ich do poszukiwania i opracowywania nowych technologii wykorzystujących bezpieczniejsze zamienniki stosowanych obecnie surowców.

Na tym tle bardzo istotną staje się działalność Komitetu Technicznego 22 ds. Odzieżownictwa. Włącza się on w rozwiązywanie kwestii związanych z ochroną środowiska poprzez opracowywanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych w przyporządkowanym mu zakresie tematycznym, z uwzględnieniem aspektów środowiskowych. Realizuje te cele między innymi poprzez udział swoich przedstawicieli w pracach międzynarodowych i europejskich organizacji normalizacyjnych dając gwarancję rozwiązań o charakterze ogólnosiwiatowym.

Normy z zakresu odzieżownictwa wspomagają proces tworzenia optymalnych warunków działalności dla wszystkich sektorów przemysłu odzieżowego. KT 22 działa jako centralny punkt, który jednoczy i zarządza wiedzą i informacją normalizacyjną z tego zakresu i stanowi wsparcie zarówno dla wszystkich jego członków, jak i całego przemysłu odzieżowego.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH (TN) DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) – wypełniając Kartę nowego tematu (KNT) lub Kartę propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu. Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Niestety, w tak konkurencyjnym rynku, który szybko ulega zmianie, istnieją pewne trudności w znalezieniu odpowiednich osób z branży, zainteresowanych

współtworzeniem projektów, które jednocześnie mają odpowiednie możliwości finansowe i techniczne do prowadzenia prac laboratoryjnych i dysponują czasem oraz chęciami by stać się ekspertami w grupach roboczych w CEN/WG lub ISO/WG. To może prowadzić do nierównowagi zainteresowanych i dominacji ekspertów z bogatszych krajów. Brak wsparcia ze strony krajowego budżetu stwarza obciążenie dla poszczególnych Sekretariatów KT i w konsekwencji generuje opóźnienie w ogólnym rozwoju projektów. Także przegląd istniejących norm PN i ich aktualizacja wymaga odpowiedniego wsparcia finansowego.

Mimo bardzo precyzyjnie określonych priorytetów, istnieją ogromne trudności w planowaniu z uwagi na brak środków finansowych, praca nad niektórymi projektami bardzo rozciąga się w czasie, zakłócając zaplanowany i uporządkowany postęp w opracowaniu projektu, a to z kolei stawia pod znakiem zapytania przydatność takich opracowań.

Koszty posiedzeń w ramach prac na płaszczyźnie międzynarodowej nadal pozostają problemem. Brak ofert na organizację spotkań grup roboczych ISO i CEN, brak możliwości jednoczesnego spotkania wszystkich zainteresowanych projektem może poważnie utrudnić jego realizację. Wprawdzie komunikacja elektroniczna może w dużym stopniu pomóc w opracowaniu dokumentów, ale osobiste spotkania i dyskusje pozostają kluczowe dla zrozumienia stanowiska krajowego i ograniczeń charakterystycznych dla danego państwa.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Aktualnie w ramach współpracy międzynarodowej w KT 22 opracowuje się kilka norm związanych z dyrektywami, a więc o szczególnym znaczeniu dla KT, a zarazem poruszających tematykę cieszącą się dużym zainteresowaniem klientów.

W miarę pojawiania się gotowych norm, których tłumaczenie na język polski byłoby bardzo wskazane Sekretariat oraz Członkowie KT podejmą starania w celu pozyskania środków na ten cel.